

Werelds



1.	Inleiding	4
2.	Achtergrondinformatie	4
3.	Het Anti-pestprotocol.....	5
4.	Kwaliteitskaart omgang met pestgedrag	10
5.	Bijlagen	14
Bijlage 1 Analyseformulier pestgedrag.....		14
Bijlage 2 Vertel-formulier		15
Bijlage 3 Cyberpesten		18

Anti-Pestprotocol

1. Inleiding

Het team van Werelds vindt het van belang dat iedere leerling zich veilig, gezien en gewaardeerd voelt, zodat hij of zij zich optimaal kan ontwikkelen. Een veilig pedagogisch klimaat vormt de basis voor leren, ontwikkelen en samenleven. Daarom werken wij dagelijks aan een schoolcultuur waarin leerlingen respectvol met elkaar omgaan, verschillen worden geaccepteerd en iedereen zich welkom voelt.

Pestgedrag past niet binnen deze schoolcultuur. Wanneer leerlingen zich onveilig voelen doordat zij worden gepest, zien wij het als onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om snel en zorgvuldig te handelen. Daarbij richten wij ons niet alleen op het stoppen van pestgedrag, maar vooral ook op het voorkomen ervan en het versterken van positief sociaal gedrag.

Het anti-pestprotocol maakt onderdeel uit van het bredere beleid van Werelds op het gebied van sociale veiligheid, burgerschap en pedagogisch handelen. In dit protocol beschrijven wij hoe wij pestgedrag voorkomen, signaleren, aanpakken en evalueren. Samen met leerlingen, ouders en medewerkers werken wij aan een veilige school waarin iedereen met plezier kan leren, werken en samenleven.

2. Achtergrondinformatie

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan ook gaan om pestgedrag. Het verschil zit niet alleen in het gedrag zelf, maar vooral in de bedoeling, de duur en de machtsverhouding tussen de betrokken leerlingen.

Van **plagen** is sprake wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het gedrag over en weer plaatsvindt. Het heeft een speels karakter en beide kinderen kunnen voor zichzelf opkomen. Hoewel plagen soms vervelend kan zijn, is er geen sprake van een structureel patroon en voelen beide kinderen zich voldoende veilig om het spel of de situatie te beëindigen.

Van **pesten** is sprake wanneer één of meerdere leerlingen een andere leerling herhaaldelijk en bewust kwetsen of buitensluiten. Er is vaak sprake van een ongelijke machtsverhouding, waardoor de leerling die wordt gepest zich moeilijk kan verdedigen. Pestgedrag kan langdurig aanhouden en heeft grote gevolgen voor het welbevinden, het zelfvertrouwen en de ontwikkeling van een leerling.

Pesten kan zichtbaar zijn, bijvoorbeeld door slaan, uitschelden of vernederen, maar ook minder zichtbaar. Denk hierbij aan buitensluiten, roddelen, negeren of het verspreiden van kwetsende berichten via sociale media.

Vormen van pesten

Wij onderscheiden globaal twee vormen van pestgedrag.

Direct pesten

- slaan, schoppen, duwen of aan de haren trekken
- uitschelden of uitlachen
- bedreigen of chanteren
- iemand onder druk zetten of macht over iemand uitoefenen
- spullen afpakken, verstoppen of beschadigen

Indirect pesten

- buitensluiten van activiteiten
- roddelen of fluisteren
- iemand negeren of niet laten meedoen
- vriendschappen beïnvloeden
- digitaal pesten via sociale media, groepsapps of online platforms (zie ook bijlage Cyberpesten).

Preventieve aanpak

Het voorkomen van pestgedrag is effectiever dan het achteraf oplossen ervan. Daarom werken wij gedurende het hele schooljaar bewust aan een positief pedagogisch klimaat en aan de sociale veiligheid binnen onze school.

Onze preventieve aanpak bestaat onder andere uit:

- tijdens de Gouden Weken besteden wij expliciet aandacht aan groepsvorming, afspraken en een positief groepsklimaat
- samen met de leerlingen stellen wij groepsafspraken op die gedurende het schooljaar regelmatig worden besproken en geëvalueerd
- de kapstokregels vormen zichtbaar de basis voor ons dagelijks handelen;
- tijdens de maandopeningen besteden wij aandacht aan de deugden en aan het gedrag dat daarbij hoort;
- de stamgroepleider voert gedurende het schooljaar gesprekken met leerlingen over samenwerken, respect, verantwoordelijkheid en sociale veiligheid;
- wanneer signalen daartoe aanleiding geven, wordt in de groep extra aandacht besteed aan plagen, pesten, sociale vaardigheden of mediawijsheid;
- ouders worden geïnformeerd en betrokken wanneer dit bijdraagt aan het voorkomen of oplossen van pestgedrag.

3. Het Anti-pestprotocol

Het anti-pestprotocol vormt de handleiding voor de stamgroepleiders en alle andere betrokkenen binnen Werelds. Het beschrijft hoe wij pestgedrag voorkomen, signaleren, aanpakken en evalueren. Daarbij staat de sociale veiligheid van alle leerlingen centraal.

Om pestgedrag effectief aan te pakken, gelden binnen Werelds de volgende basisvoorwaarden:

- Alle teamleden kunnen onderscheid maken tussen plagen en pesten en zijn in staat pestgedrag tijdig te signaleren.
- Alle teamleden zijn bekend met het anti-pestprotocol en handelen hiernaar.
- Alle teamleden zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie en creëren een veilige omgeving waarin leerlingen zich gehoord voelen en pestgedrag durven te melden.
- Alle teamleden zijn alert op de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en grijpen in wanneer gedrag de sociale veiligheid in gevaar brengt.
- Alle teamleden spreken leerlingen aan op ongewenst gedrag en stimuleren positief sociaal gedrag.
- Werelds beschikt over een anti-pestcoördinator/contactpersoon waarbij leerlingen, ouders en medewerkers terecht kunnen met vragen of meldingen over pestgedrag. De anti-pestcoördinator ondersteunt collega's, bewaakt de uitvoering van het protocol en adviseert waar nodig over passende vervolgstappen. Onze anti-pestcoördinator is Miranda van Beuningen.

De stamgroepleider is het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. De intern begeleider ondersteunt bij complexe situaties en denkt mee over passende interventies. De directeur wordt betrokken wanneer de situatie daarom vraagt en is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid.

Hoe handelen wij bij signalen van pestgedrag?

Wanneer sprake is van incidenteel pestgedrag binnen een groep, bespreekt de stamgroepleider dit met de betrokken leerlingen. Het doel van dit gesprek is het gedrag bespreekbaar maken, afspraken maken en herhaling voorkomen. Van het incident en de gemaakte afspraken wordt een registratie gemaakt in ParnasSys. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van het daarvoor beschikbare format.

Wanneer een incident plaatsvindt tussen leerlingen uit verschillende groepen, voeren de betrokken stamgroepleiders het gesprek gezamenlijk en maken zij gezamenlijke afspraken met de leerlingen.

Wanneer sprake is van herhaald pestgedrag, voert de stamgroepleider een verdiepend gesprek met de leerling die het pestgedrag laat zien. Indien passend kan gebruik worden gemaakt van het Vertel-formulier. Ook deze gesprekken worden geregistreerd in ParnasSys.

Bij een nieuwe melding binnen drie maanden worden de ouders van de betrokken leerlingen uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens dit gesprek worden gezamenlijk afspraken gemaakt over de begeleiding van de leerlingen en de wijze waarop het pestgedrag wordt gestopt. De afspraken worden schriftelijk vastgelegd en na een afgesproken periode geëvalueerd.

Wanneer de gemaakte afspraken onvoldoende effect hebben of de ernst van de situatie daarom vraagt, wordt de intern begeleider betrokken. Indien noodzakelijk sluit ook de directeur aan bij het vervolgtraject.

Wanneer de sociale veiligheid ondanks de ingezette begeleiding onvoldoende kan worden gewaarborgd, kan de directeur (conform het beleid van Stichting O2A5)

besluiten aanvullende maatregelen te treffen, zoals een time-out, schorsing of in uiterste gevallen verwijdering.

Informatie delen

Bij signalen van pestgedrag worden uitsluitend de medewerkers betrokken die vanuit hun functie verantwoordelijk zijn voor de begeleiding van de betreffende leerling(en). Daarbij wordt zorgvuldig omgegaan met privacygevoelige informatie.

De stamgroepleider informeert de intern begeleider wanneer sprake is van herhaald of ernstig pestgedrag. De intern begeleider ondersteunt bij de analyse van de situatie en bepaalt samen met de stamgroepleider welke vervolgstappen passend zijn. Indien nodig wordt de directeur betrokken.

Alle gesprekken, afspraken en evaluaties worden vastgelegd in ParnasSys.

De belangrijkste regel van ons anti-pestprotocol

Binnen Werelds vormen de kapstokregels de basis voor het handelen van alle leerlingen en medewerkers.

Binnen het anti-pestprotocol staat de volgende regel centraal:

"Voor groot en klein zullen we aardig zijn."

Dit betekent dat wij:

- problemen zoveel mogelijk samen oplossen;
- met elkaar in gesprek gaan wanneer er een meningsverschil ontstaat;
- hulp vragen aan de stamgroepleider wanneer we er samen niet uitkomen;
- spelletjes vermijden waarbij iemand zich onveilig of gekwetst voelt;
- zorgvuldig omgaan met elkaars spullen;
- het altijd vertellen wanneer we ons onveilig voelen of zien dat iemand anders wordt gepest.

Deze afspraken worden gedurende het schooljaar regelmatig besproken en waar nodig opnieuw onder de aandacht gebracht.

Stappenplan voor leerlingen

In alle groepen wordt onderstaande stappenplan besproken, zodat leerlingen weten hoe zij kunnen handelen bij ruzies of pestgedrag.

1. Geef duidelijk aan wat je vervelend vindt door bijvoorbeeld te zeggen: *"Stop, hou op. Ik vind het vervelend dat je..."*
2. Probeer het probleem eerst samen op te lossen.
3. Lukt dit niet of voel je je onveilig, dan ga je naar de stamgroepleider of een andere medewerker van de school.
4. De stamgroepleider brengt de betrokken leerlingen met elkaar in gesprek, maakt afspraken en bespreekt hoe herhaling kan worden voorkomen.

5. Wanneer het pestgedrag zich herhaalt, worden aanvullende afspraken gemaakt en worden ouders en – indien nodig – de intern begeleider en/of directeur betrokken.

Stappenplan voor de stamgroepleider

Fase 1

De stamgroepleider voert een gesprek met de betrokken leerlingen. Hierbij wordt aandacht besteed aan de gevolgen van het pestgedrag, het nemen van verantwoordelijkheid en het herstellen van de onderlinge relatie. Indien passend wordt gebruikgemaakt van het Vertel-formulier.

Er worden concrete afspraken gemaakt over gewenst gedrag. Het gesprek en de afspraken worden geregistreerd in ParnasSys. De intern begeleider wordt geïnformeerd.

Binnen twee weken vindt een evaluatie plaats om te beoordelen of het pestgedrag is gestopt.

Fase 2

Wanneer het pestgedrag zich herhaalt, worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek. Samen worden afspraken gemaakt over de begeleiding van de leerling(en) en de wijze waarop het pestgedrag wordt beëindigd.

De afspraken worden vastgelegd en na een afgesproken periode geëvalueerd. De intern begeleider ondersteunt de stamgroepleider bij het bepalen van passende vervolgstappen.

Fase 3

Wanneer het pestgedrag ondanks eerdere interventies aanhoudt, vindt overleg plaats tussen de stamgroepleider, intern begeleider en directeur. Vervolgens voert de directeur een gesprek met de ouders.

Indien noodzakelijk kunnen aanvullende maatregelen worden genomen, zoals tijdelijke plaatsing in een andere groep, een time-out of (conform het beleid van Stichting O2A5) schorsing of verwijdering.

Hulp aan de leerling die wordt gepest

De begeleiding van de leerling die wordt gepest is van groot belang. Naast het stoppen van het pestgedrag besteden wij aandacht aan het herstel van het gevoel van veiligheid, het versterken van het zelfvertrouwen en het voorkomen van nieuwe pestervaringen.

Deze begeleiding bestaat uit:

- gesprekken met de stamgroepleider en indien nodig de intern begeleider;

- vaste evaluatiemomenten waarin wordt besproken hoe de leerling zich voelt en of de gemaakte afspraken voldoende effect hebben
- waar nodig de mogelijkheid gevoelens en ervaringen schriftelijk of creatief te verwerken, bijvoorbeeld in een verwerkingsschrift
- aandacht voor het herstel van de groepsdynamiek, zodat ook de groep bijdraagt aan een veilig en positief klimaat.

De begeleiding wordt afgesloten wanneer de leerling zich weer veilig voelt, het pestgedrag is gestopt en de gemaakte afspraken duurzaam worden nageleefd.

4. Kwaliteitskaart omgang met pestgedrag

Kaart: concept	<i>Stamgroepleiders</i>
<i>Verantwoordelijke</i>	<i>Team</i>
<i>Geëvalueerd</i>	

Doel:

Samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en het bestrijden van pestgedrag.

Werelds biedt iedere leerling een veilige, respectvolle en inclusieve leeromgeving. Door een preventieve aanpak, tijdige signalering en een eenduidige werkwijze voorkomen en bestrijden wij pestgedrag. Hiermee dragen wij bij aan het welzijn, de ontwikkeling en de sociale veiligheid van iedere leerling.

Kwaliteitsnorm:

Wij voldoen aan deze kwaliteitskaart wanneer:

- alle medewerkers handelen volgens het anti-pestprotocol
- leerlingen weten bij wie zij terecht kunnen wanneer zij zich onveilig voelen
- pestgedrag tijdig wordt gesignaleerd en geregistreerd
- ouders actief worden betrokken wanneer sprake is van pestgedrag
- gemaakte afspraken worden geëvalueerd
- de sociale veiligheid jaarlijks wordt gemonitord en geanalyseerd

Werkwijze:

Binnen Werelds werken wij volgens het anti-pestprotocol.

Hierin zijn beschreven:

- het onderscheid tussen plagen en pesten
- de preventieve aanpak
- de werkwijze bij signalen van pestgedrag
- het stappenplan voor leerlingen
- het stappenplan voor medewerkers
- de begeleiding van de leerling die wordt gepest
- de aanpak van cyberpesten

Preventieve aanpak:

Wij voorkomen pestgedrag door:

- de Gouden Weken en groepsvormende activiteiten
- het bespreken van de kapstokregels
- aandacht voor de deugden tijdens de maandopeningen
- gesprekken over sociale veiligheid en burgerschap
- het stimuleren van positief sociaal gedrag
- aandacht voor mediawijsheid en digitaal gedrag
- een veilige pedagogische relatie tussen leerlingen en medewerkers

Signalering

Pestgedrag wordt gesignaleerd door middel van:

- observaties
- leerlinggesprekken
- oudergesprekken
- registraties in ParnasSys
- signalen vanuit het team
- de veiligheidsmonitor en andere beschikbare monitorgegevens

Stappenplan voor de stamgroepleider

Fase 1

De stamgroepleider voert een gesprek met de leerling die pestgedrag laat zien. In dit gesprek wordt de leerling zich bewust van de gevolgen van zijn of haar gedrag voor de ander. Er wordt aandacht besteed aan het nemen van verantwoordelijkheid, het herstellen van de relatie en het zoeken naar passend alternatief gedrag.

Indien passend kan gebruik worden gemaakt van het Vertel-formulier. Daarnaast worden duidelijke afspraken gemaakt over het gewenste gedrag en de eventuele consequenties bij herhaling.

Alle gesprekken en gemaakte afspraken worden vastgelegd in ParnasSys (notitie analyse pestgedrag). De intern begeleider wordt geïnformeerd. De gemaakte afspraken worden binnen een afgesproken termijn geëvalueerd.

Fase 2

Wanneer het pestgedrag zich herhaalt of de afspraken onvoldoende effect hebben, worden de ouders van de betrokken leerling(en) uitgenodigd voor een gesprek. De medewerking van ouders wordt gevraagd om gezamenlijk te werken aan een duurzame oplossing.

De intern begeleider ondersteunt de stamgroepleider bij het bepalen van passende vervolgstappen. De gemaakte afspraken worden vastgelegd en na een afgesproken periode geëvalueerd.

Fase 3

Wanneer het pestgedrag ondanks eerdere interventies blijft aanhouden, vindt overleg plaats tussen de stamgroepleider, de intern begeleider en de directie. Vervolgens voert de directie een gesprek met de ouders.

Indien noodzakelijk kunnen aanvullende maatregelen worden genomen om de sociale veiligheid van alle leerlingen te waarborgen. Hierbij kan worden gedacht aan een tijdelijke plaatsing in een andere groep, een time-out of (conform het beleid van Stichting O2A5) schorsing of verwijdering.

Verantwoordelijkheden

Stamgroepleider

- eerste aanspreekpunt
- voert gesprekken
- registreert in ParnasSys
- onderhoudt contact met ouders.

Intern begeleider

- ondersteunt de stamgroepleider
- adviseert bij complexe situaties
- bewaakt de voortgang.

Anti-pestcoördinator

- ondersteunt collega's
- bewaakt de uitvoering van het protocol
- adviseert bij pestmeldingen.

Directeur

- eindverantwoordelijk voor het veiligheidsbeleid
- besluit over eventuele vervolgstappen.

Overig

Het anti-pestprotocol is opgenomen in de kwaliteitsmap van Werelds en wordt jaarlijks geëvalueerd als onderdeel van de kwaliteitscyclus sociale veiligheid. Waar nodig wordt het protocol aangepast aan gewijzigde wet- en regelgeving of schoolontwikkelingen.

5. Bijlagen

Bijlage 1 Analyseformulier pestgedrag

Datum: Naam leerling (de pester): Groep:
Korte beschrijving van de pestsituatie:
Overige betrokkenen (slachtoffer, meelopers, enz.):
Ondernomen stappen:
Gemaakte afspraken:
Evaluatie:

Bijlage 2 Vertelblad

Vertelblad

Mijn naam: _____

Datum van vandaag: _____



Ik voel mij nu:



Boos



Blij



Verdrietig



Bang



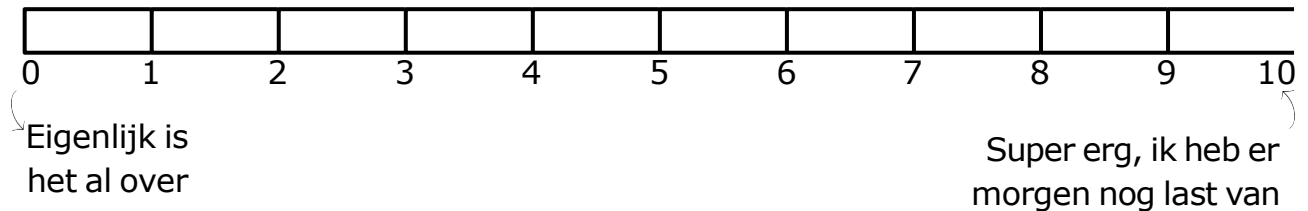
Neutraal

Teken of schrijf op wat er is gebeurd?

Wat deed jij?

Waarom deed je dat?

Hoe erg is het echt van 1 tot 10?



Hoe denk je dit voor nu op te lossen?

Wat ga je de volgende keer anders doen?

Besproken met:

Uitgevoerde consequentie:

Bijlage 3 Cyberpesten

Cyberpesten/digitaal pesten.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten is het opzettelijk en herhaaldelijk pesten van een ander via digitale middelen. Dit kan plaatsvinden via sociale media, berichtenapps, online games, e-mail of andere digitale platforms.

Cyberpesten heeft dezelfde kenmerken als traditioneel pesten: er is sprake van herhaald negatief gedrag en vaak van een ongelijke machtsverhouding. Het verschil is dat cyberpesten ook buiten schooltijd kan plaatsvinden en dat kwetsende berichten of afbeeldingen zich snel kunnen verspreiden.

Kenmerken en signalen

Cyberpesten kan plaatsvinden via onder andere:

- WhatsApp;
- Snapchat;
- Instagram;
- TikTok;
- Discord;
- online games en gamechats;
- e-mail;
- groepsapps;
- andere sociale media en digitale platforms.

Cyberpesten is vaak minder zichtbaar voor ouders en school dan pesten op school. Berichten kunnen anoniem worden verstuurd of zich in korte tijd onder grote groepen verspreiden. Hierdoor kan de impact op de leerling groot zijn.

Mogelijke signalen zijn:

- een leerling wil plotseling geen telefoon, tablet of computer meer gebruiken;
- een leerling reageert angstig, verdrietig of boos na het ontvangen van berichten;
- teruggetrokken gedrag;
- verminderde schoolprestaties;
- lichamelijke klachten zonder duidelijke oorzaak;
- minder zelfvertrouwen of minder plezier in school;
- opvallende veranderingen in sociaal gedrag.

Vormen van cyberpesten

Cyberpesten kan zich op verschillende manieren uiten, bijvoorbeeld door:

- uitschelden of beledigen via berichten of sociale media;
- buitensluiten uit groepsapps of online activiteiten;
- verspreiden van roddels of kwetsende berichten;
- delen van foto's, video's of screenshots zonder toestemming;
- zich voordoen als iemand anders (identiteitsmisbruik);
- bedreigen of intimideren;
- verspreiden van gemanipuleerde foto's of video's;
- ongewenst delen van persoonlijke informatie;
- langdurig digitaal lastigvallen (cyberstalking).

Stappenplan bij melding van cyberpesten

Binnen Werelds besteden wij preventief aandacht aan mediawijsheid, digitaal burgerschap en veilig online gedrag. Ondanks deze preventieve aanpak kan cyberpesten voorkomen.

Wanneer bekend is wie verantwoordelijk is voor het pestgedrag, volgen wij het stappenplan zoals beschreven in het anti-pestprotocol.

Wanneer niet duidelijk is wie verantwoordelijk is, volgen wij onderstaande stappen.

Stap 1

Bewaar zoveel mogelijk bewijsmateriaal, zoals screenshots, foto's, chatberichten of e-mails.

Stap 2

Blokkeer de afzender indien mogelijk en meld ongewenst gedrag via het betreffende platform of de betreffende app.

Stap 3

Informeer de stamgroepleider. De school bespreekt samen met de leerling en de ouders welke vervolgstappen nodig zijn en ondersteunt waar mogelijk.

Stap 4

Ouders ontvangen, indien nodig, informatie over het veilig bewaren van bewijsmateriaal en het melden van ongewenst gedrag bij het betreffende platform. Wanneer aanvullende ondersteuning wenselijk is, kan de school ouders verwijzen naar passende hulp- of adviesinstanties.

Stap 5

Wanneer sprake is van ernstige bedreiging, identiteitsfraude, sexting zonder toestemming, langdurige digitale intimidatie of andere mogelijk strafbare feiten, adviseert de school ouders contact op te nemen met de politie of andere daarvoor aangewezen instanties.

Wanneer cyberpesten invloed heeft op de sociale veiligheid binnen de school, wordt de situatie behandeld volgens het stappenplan uit het anti-pestprotocol.

Begeleiding

Ook bij cyberpesten staat de begeleiding van de leerling die wordt gepest centraal. De stamgroepleider onderhoudt contact met de leerling en de ouders, monitort de gemaakte afspraken en evalueert of de leerling zich weer veilig voelt.

Wanneer de situatie daarom vraagt, worden de intern begeleider, de anti-pestcoördinator of andere deskundigen betrokken.